EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 12.2.2021.
COM(2021) 54 final

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko attiecībā uz reģionālajiem ekonomikas pārskatiem lauksaimniecībā groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 138/2004

(Dokuments attiecas uz EEZ)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Eurostat jau gadu desmitiem ir apkopojis Eiropas lauksaimniecības statistiku par ES lauksaimniecību. Patlaban tajā aptvertie aspekti ir šādi: lauku saimniecību struktūra, ekonomikas pārskati lauksaimniecībā, lopkopības un augkopības produkcija, bioloģiskā lauksaimniecība, lauksaimniecības produktu cenas, pesticīdi, barības vielas un citi agrovides aspekti. Galvenais mērķis ir uzraudzīt un izvērtēt kopējo lauksaimniecības politiku (KLP) un citas svarīgas ES politikas jomas, kā arī atbalstīt politikas veidošanu.

Šīs datu vākšanas tika izvērtētas 2016. gadā[1], un tika konstatēts, ka tās ir jāatjaunina, lai ņemtu vērā izmaiņas lauksaimniecībā, KLP un citās saistītās ES politikas jomās. Lauksaimniecības statistikas stratēģija 2020. gadam un turpmākajam laikposmam[2] ir nozīmīga programma Eiropas Savienības lauksaimniecības statistikas modernizēšanai, ko īsteno Eiropas Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm. Stratēģiju atbalsta Eiropas Statistikas sistēmas komiteja un tā ir daļa no Normatīvās atbilstības un izpildes programmas (*REFIT*), kuras mērķis ir racionalizēt un uzlabot Eiropas lauksaimniecības statistikas sistēmu (*EASS*). Stratēģija atbilst arī starptautiskiem ieteikumiem, piemēram, Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes pamatnostādnēm par ziņošanu par siltumnīcefekta gāzu emisijām un ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas standartiem, turklāt tā īsteno ANO Globālo stratēģiju lauksaimniecības un lauku statistikas uzlabošanai.

Ekonomiskā ziņā lauksaimniecība ir salīdzinoši maza nozare, bet tā aptver gandrīz pusi no ES sauszemes teritorijas un piegādā lielāko daļu pārtikas, nodrošinot gan pārtikas nekaitīgumu, gan pārtikas nodrošinājumu. Tai ir liela ietekme uz klimata pārmaiņām un vidi, un daudzas lauku kopienas ir atkarīgas no lauksaimniecības. ES ir vajadzīga visprecīzākā informācija šajā jomā, lai izstrādātu politiku, kura sniedz labumu visiem Eiropas pilsoņiem, visefektīvāk un lietderīgāk sadalot KLP un saistīto pasākumu ievērojamo budžetu vairākās dimensijās. Turklāt lauksaimniecība ir Komisijas paziņojuma par Eiropas zaļo kursu[3] pamatā, jo īpaši tās stratēģija "no lauka līdz galdam".

Lauksaimniecības nozares darbības rezultātus kopumā var novērtēt, uzskaites struktūras paspārnē iekļaujot informāciju par lauksaimniecības preču un pakalpojumu apjomu un cenu izmaiņām. Šajā nolūkā ekonomikas pārskati lauksaimniecībā (EPL) sniedz salīdzināmu datu kopu, kas sniedz svarīgu makroekonomikas līmeņa informāciju galvenajiem lietotājiem, īpaši Komisijas Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorātam (AGRI ĢD).

Kā Eiropas kontu sistēmas (EKS 2010) satelītkonts EPL ļoti cieši ievēro nacionālo kontu metodoloģiju. Tomēr, lai tos apkopotu, ir jāizstrādā atbilstīgi noteikumi un metodes. Saskaņā ar pašreizējo metodoloģiju dalībvalstis kopš 2000. gada ir iesniegušas *Eurostat* valsts un

---

1 SWD(2017)96 — Komisijas dienestu darba dokuments — izvērtējums, kas pievienots dokumentam "Lauksaimniecības statistikas stratēģija 2020. gadam un turpmākajam laikposmam" un turpmākie iespējamie likumdošanas scenāriji (pieejams tikai angļu valodā).

2 https://ec.europa.eu/eurostat/documents/749240/749310/Strategy+on+agricultural+statistics+Final+version+for+publication.pdf (pieejams tikai angļu valodā).

3 Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas zaļais kurss" (COM(2019) 640 final, 11.12.2019.).

reģionālos ekonomikas pārskatus lauksaimniecībā. 2004. gadā stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 5. decembra Regula (EK) Nr. 138/2004 par ekonomikas pārskatiem Kopienas lauksaimniecībā[4], un tā formalizēja valsts līmeņa ekonomikas pārskatu daļu; kopš tā laika regula ir grozīta sešas reizes. Tomēr reģionālā līmeņa pārskati regulā nav iekļauti, bet gandrīz visas dalībvalstis, ievērojot neoficiālu vienošanos, tos ir turpinājušas regulāri nosūtīt. Tas nav optimāli, jo statistika, uz kuru attiecas neoficiāla vienošanās, formāli nav EPL daļa, un nav saistošu pienākumu vai iesniegšanas garantijas. Tādējādi, tā kā reģionālie ekonomikas pārskati lauksaimniecībā ir svarīga gatavības pakāpē izstrādāta statistika, tie būtu jāformalizē, iekļaujot tos EPL regulā. Tas ir vienīgais veids, kā nodrošināt to kvalitāti. Eiropas Revīzijas palāta šo jautājumu apzināja Īpašajā ziņojumā SR 01/2016[5], kurā ieteikts formalizēt reģionālos ekonomikas pārskatus lauksaimniecībā. Komisija šim konstatējumam piekrita.

Tajā pašā Īpašajā ziņojumā SR 01/2016 tika apzināts arī tas, ka nenotiek EPL ziņošana par kvalitāti. Kopš 2016. gada *Eurostat* īsteno šo ieteikumu, un kopš 2019. gada ES dalībvalstis (ar ļoti nedaudziem izņēmumiem) ir iesniegušas EPL kvalitātes ziņojumus, atsaucoties uz Regulas (EK) Nr. 223/2009[6] 12. panta 2. punkta prasībām. Tomēr 12. pantā ir paredzēta kvalitātes ziņošanas prasību īpaša iekļaušana nozaru tiesību aktos, kas papildus datu nosūtīšanas termiņiem ļauj noteikt kvalitātes ziņojumu sagatavošanas kārtību, struktūru, periodiskumu un novērtējuma rādītājus. Pašlaik precīza kvalitātes ziņošanas kārtība ir tikai neformāla, un tāpēc tā būtu jāformalizē atbilstīgi šīm spēkā esošajām Regulas (EK) Nr. 223/2009 prasībām.

Visbeidzot, kas attiecas uz EPL, dalībvalstis attiecībā uz valsts līmeņa datiem nosūta novērtēto datu pirmo ziņojumu (pārskata gada n termiņš — novembris), novērtēto datu otro ziņojumu (n+1 gada termiņš — janvāris) un galīgo datu ziņojumu (pārskata gada n+1 termiņš — septembris). Datu otrais ziņojums seko pārāk drīz pēc datu pirmā ziņojuma, lai kvalitāti varētu uzlabot optimāli, tāpēc datu nosūtīšanas termiņi otrajam novērtējumam būtu jāpagarina par 2 mēnešiem no janvāra beigām līdz marta beigām nākamajā gadā pēc pārskata gada.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Lai politikas veidotāji, uzņēmumi un sabiedrība varētu pieņemt atbilstīgus un uz pierādījumiem balstītus lēmumus, statistikai jābūt ticamai un kvalitatīvai.

Iepriekš minētā 2020. gada lauksaimniecības statistikas stratēģija ietver šādus galvenos mērķus:

- sagatavot kvalitatīvu statistiku, kas efektīvi un lietderīgi atbilst lietotāju vajadzībām;
- uzlabot Eiropas lauksaimniecības statistikas saskaņošanu un saskaņotību.

Minētās trīs jomas, kas iekļautas šajā priekšlikumā, tieši pievēršas šo mērķu īstenošanai.

---

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 138/2004 (2003. gada 5. decembris) par ekonomikas pārskatiem Kopienas lauksaimniecībā (OV L 33, 5.2.2004., 1. lpp.).

5 Īpašais ziņojums Nr. 1/2016 "Vai Komisijas sistēma darbības rezultātu novērtēšanai attiecībā uz lauksaimnieku ienākumiem ir labi izstrādāta un balstīta uz pamatotiem datiem".

6 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 223/2009 (2009. gada 11. marts) par Eiropas statistiku un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 1101/2008 par tādas statistikas informācijas nosūtīšanu Eiropas Kopienu Statistikas birojam, uz kuru attiecas konfidencialitāte, Padomes Regulu (EK) Nr. 322/97 par Kopienas statistiku un Padomes Lēmumu 89/382/EEK, Euratom, ar ko nodibina Eiropas Kopienu Statistikas programmu komiteju (OV L 87, 31.3.2009., 164. lpp.).

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Eiropas statistikas programmas 2013.–2017. gadam[7] (pagarināta līdz 2020. gadam[8]) galvenais virzītājspēks ir kvalitatīvas statistikas nodrošināšana, lai atbalstītu Eiropas politikas jomas. Lauksaimniecības un vides statistika saskaņā ar šo programmu ir viens no trim statistikas sagatavošanas stūrakmeņiem. Starp programmas attiecīgajiem mērķiem ir "lauksaimniecības datu vākšanas pārskatīšana un vienkāršošana atbilstīgi kopējās lauksaimniecības politikas pārskatīšanai pēc 2013. gada un lauksaimniecības datu vākšanas procesu pārveidošana, īpaši ar mērķi uzlabot datu kvalitāti un savlaicīgumu". Ar šo iniciatīvu īsteno minēto mērķi.

Nodrošinot labākus datus lauksaimniecības nozares ilgtspējas novērtēšanai attiecībā uz vidi, cilvēkiem, reģioniem un ekonomiku, Eiropas lauksaimniecības statistikas sistēma palīdzēs īstenot vismaz divas no sešām Urzulas fon der Leienas vadītas Komisijas prioritātēm[9], proti, šādas:

- Eiropas zaļais kurss ar pamatā esošo stratēģiju "no lauka līdz galdam" un biodaudzveidības stratēģijām; un
- ekonomika cilvēku labā.

Tomēr lauksaimniecības statistika ir noderīga arī saistībā ar citām Savienības vai dalībvalstu prioritātēm, kas ietekmē lauksaimniecību vai lauku attīstību vai ko tās ietekmē.

Turklāt priekšlikums par Vienotā tirgus programmu[10], kas pašlaik tiek apspriests starp iestādēm, nodrošina pamatu Eiropas statistikas izstrādes, sagatavošanas un izplatīšanas finansēšanai. Savienības politikas jomu īstenošanai nepieciešama kvalitatīva, salīdzināma un ticama statistikas informācija par ekonomisko, sociālo, teritoriālo un vides situāciju Savienībā. Turklāt Eiropas statistika Eiropas pilsoņiem ļauj saprast demokrātisko procesu, piedalīties tajā un diskutēt par Savienības tagadni un nākotni. Lauksaimniecības statistikas gadījumā galvenā uzmanība tiek pievērsta savlaicīgu un atbilstīgu datu sniegšanai, ņemot vērā kopējās lauksaimniecības politikas, kopējās zivsaimniecības politikas un ar vidi, pārtikas nodrošinājumu un dzīvnieku labturību saistītas politikas vajadzības.

Lauksaimniecības statistika nodrošina kvalitatīvus statistikas datus KLP īstenošanai un uzraudzībai. KLP ir svarīgs nodarbinātības un gudras, ilgtspējīgas un integrējošas izaugsmes virzītājspēks Savienībā. Papildus tās sociālajiem mērķiem lauku attīstības politikas, kas ir neatņemama KLP daļa, mērķis ir uzlabot lauksaimnieciskās ražošanas konkurētspēju un ilgtspēju. KLP veido vairāk nekā 37 % no Savienības kopējā budžeta 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmā (DFS).

Turklāt lauksaimniecības statistika aizvien vairāk nepieciešama citām svarīgām Savienības politikas jomām, piemēram, Eiropas zaļajā kursā, vides un klimata pārmaiņu politikā, tirdzniecības politikā, sociālajā politikā, reģionālajā politikā utt.

---

7 Pašreizējā programma izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 99/2013 (2013. gada 15. janvāris) par Eiropas statistikas programmu 2013.–2017. gadam. Ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 25. oktobra Regulu (ES) 2017/1951 to pagarināja līdz 2020. gadam.

8 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1951 (2017. gada 25. oktobris), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 99/2013 par Eiropas statistikas programmu 2013.–2017. gadam, pagarinot to līdz 2020. gadam (OV L 284, 31.10.2017., 1. lpp.).

9 https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_lv.

10 COM(2018) 441.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Eiropas statistikas juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 338. pants. Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru pieņem statistikas sagatavošanas pasākumus, ja tas ir nepieciešams Savienības uzdevumu veikšanai. LESD 338. pantā izklāstītas prasības attiecībā uz Eiropas statistikas sagatavošanu un prasīta atbilstība taisnīguma, ticamības, objektivitātes, zinātniskās neatkarības, izmaksu lietderības un statistikas konfidencialitātes standartam.

Kvalitātes ziņojumu juridiskais pamats ir Regulas (EK) Nr. 223/2009 12. pants.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvai kompetencei)**

Subsidiaritātes principu piemēro, ja priekšlikums nav Savienības ekskluzīvā kompetencē. ESS nodrošina statistikas informācijas infrastruktūru. Sistēma ir izstrādāta, lai apmierinātu daudzu lietotāju vajadzības lēmumu pieņemšanas nolūkos demokrātiskā sabiedrībā. Šīs regulas priekšlikums ir izstrādāts, lai aizsargātu ESS partneru pamatdarbības, vienlaikus labāk nodrošinot EPL statistikas kvalitāti un salīdzināmību.

Viens no galvenajiem kritērijiem, kas noteikti statistikas datiem, ir konsekvence un salīdzināmība. Dalībvalstis nevar panākt vajadzīgo konsekvenci un salīdzināmību, neparedzot skaidru Eiropas regulējumu, t. i., neparedzot Savienības tiesību aktus, kas nosaka kopējus statistikas jēdzienus, ziņošanas formātus un kvalitātes prasības.

Salīdzināmības prasība ir ļoti svarīga lauksaimniecības statistikai saistībā ar KLP.

Ierosinātās rīcības mērķis nav pietiekami labi īstenojams, ja dalībvalstis rīkojas neatkarīgi. Savienības līmenī ir iespējama daudz efektīvāka rīcība, pamatojoties uz Savienības tiesību aktu, kas tajā ietvertajās statistikas jomās nodrošina statistikas informācijas salīdzināmību. Savukārt datu vākšanu var veikt dalībvalstis.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikums ir saskaņā ar proporcionalitātes principu šādu iemeslu dēļ.

Visās dalībvalstīs piemērojot vienādus principus, priekšlikums nodrošinās savāktās un apkopotās Eiropas lauksaimniecības statistikas kvalitāti un salīdzināmību. Līdzīgi tas nodrošinās arī to, lai Eiropas lauksaimniecības statistika arī turpmāk būtu atbilstīga un pielāgota lietotāju vajadzībām. Regula nodrošinās lielāku izmaksu lietderību statistikas sagatavošanā, vienlaikus ņemot vērā dalībvalstu sistēmu konkrētās iezīmes.

Saskaņā ar proporcionalitātes principu ierosinātā regula atbilst tās mērķu sasniegšanai vajadzīgajam minimumam un nepārsniedz to, kas vajadzīgs šim nolūkam.

- **Instrumenta izvēle**

Ierosinātais juridiskais instruments: regula.

Ņemot vērā priekšlikuma mērķus un saturu, vispiemērotākais instruments ir regula. Svarīgas kopīgas ES politikas jomas, piemēram, KLP, pamatā ir atkarīgas no salīdzināmas, saskaņotas un kvalitatīvas lauksaimniecības statistikas Eiropas līmenī. To vislabāk var nodrošināt ar regulām, kas ir tieši piemērojamas un kuras vispirms nav jātransponē valstu tiesību aktos.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- ***Ex post* izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Lauksaimniecības statistikas stratēģijas 2020. gadam un turpmākajam laikposmam izvērtējums atsaucās uz tobrīd notiekošo Eiropas Revīzijas palātas revīziju (rezultātā tapa Īpašais ziņojums SR 01/2016), kurā sniegtas norādes par to, cik lielā mērā EPL apmierina lietotāju vajadzības pēc datiem. Kā norādīts iepriekš, šie konstatējumi ir svarīgs priekšlikuma virzītājspēks.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Eurostat izstrādā, sagatavo un izplata Eiropas lauksaimniecības statistiku, cieši, koordinēti un pastāvīgi sadarbojoties Eiropas Statistikas sistēmā un balstoties uz ilgtermiņa partnerību starp *Eurostat* un valstu statistikas iestādēm (VSI), kā arī visām pārējām attiecīgajām iestādēm.

Vispārējā līmenī un ar atsauci uz Lauksaimniecības statistikas stratēģiju 2020. gadam un turpmākajam laikposmam galvenās Eiropas lauksaimniecības statistikas ieinteresēto personu kategorijas ir datu sagatavotāji (VSI un citas valsts iestādes, kā arī *Eurostat*), respondenti (lauksaimnieki, lauksaimnieku organizācijas un uzņēmumi) un lietotāji (publiskā un privātā sektora lēmumu pieņēmēji, īpaši citi Komisijas departamenti, pētnieki un žurnālisti). Ar minētajām ieinteresētajām personām notika plašas apspriešanās par problēmām un *status quo* vēlamajām izmaiņām, to vajadzībām pēc datiem un prioritātēm, iespējamajiem politikas variantiem, kas vērsti uz problēmu risināšanu, ierosināto darbību ietekmi un stratēģijas konkrētu formulējumu. Šo apspriešanu galvenie forumi bija: i) Lauksaimniecības statistikas pastāvīgās komitejas (*CPSA*) un tās pēcteces Lauksaimniecības statistikas direktoru grupas (*DGAS*) (ko veido VSI lauksaimniecības statistikas direktori) sanāksmes un semināri, kuros bieži tika uzklausīti Komisijas departamenti, starptautiskas organizācijas un lauksaimnieku organizācijas; ii) Eiropas Statistikas sistēmas komitejas sanāksmes (ko veido VSI ģenerāldirektori); un iii) regulāras apspriešanas un uzklausīšanas Komisijas departamentos.

Izvērtēšanai tika veikta sabiedriskā apspriešana, un rezultāti ir sīki izklāstīti īpašajā ziņojumā[11].

Šīs sabiedriskās apspriešanas galvenie trīs konstatējumi, kas veido 2020. gada lauksaimniecības statistikas stratēģijas kodolu un attiecīgi arī šīs regulas kodolu, ir šādi:

> **spēkā esošie Savienības tiesību akti par lauksaimniecības statistiku pienācīgi neapmierina jaunas un augošas vajadzības pēc datiem**, jo šo datu sniegšana nav paredzēta tiesību aktos un tiesību akti nav pietiekami elastīgi un integrēti, lai savlaicīgi reaģētu uz jaunām vajadzībām.
>
> Minētās *jaunās vajadzības pēc datiem* galvenokārt saistītas ar tendencēm lauksaimniecībā, pārskatītiem tiesību aktiem un mainīgajām politikas prioritātēm, īpaši nesen reformēto KLP.

[11] *Eurostat* sabiedriskās apspriešanas tīmekļa vietne: http://ec.europa.eu/eurostat/about/opportunities/consultations/eass (pieejams tikai angļu valodā). Ziņojums par atklātu sabiedrisko apspriešanu: http://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6937766/Agricultural-Statistics-Strategy-2020-Report.docx (pieejams tikai angļu valodā).

Datu vākšanas nav saskaņotas un konsekventas, jo rodas jaunas vajadzības pēc datiem, daudzu gadu laikā atsevišķi izstrādāti tiesību akti un dažādās lauksaimniecības statistikas jomās izmantotas daļēji atšķirīgas definīcijas un jēdzieni.

Datu sniegšanas slogu uzskata par pārāk lielu, jo pieaug vajadzība pēc datiem, datu vākšana nav saskaņota un resursi Savienības un valstu līmenī joprojām tiek samazināti. Tika apstiprināts, ka šis slogs apdraud datu vākšanu un datu kvalitāti.

Eiropas Savienības lauksaimniecības statistikas modernizācijas ietvaros EPL kopš 2016. gada tiek modernizēti. To veicināja Eiropas Revīzijas palātas veiktās revīzijas konstatējumi (Īpašais ziņojums SR 01/2016) par lauksaimnieku ienākumiem. Šā ziņojuma ieteikumi tika iekļauti plašākā modernizācijas procesā, kas ietver vairākus EPL uzlabojumus.

Komisija konstatēja, ka divi no šiem uzlabojumiem prasa izmaiņas spēkā esošajā regulā, t. i., reģionālo ekonomikas pārskatu lauksaimniecībā (REPL) integrēšanu un otrā novērtējuma termiņu pagarināšanu attiecībā uz EPL.

Tie tika plaši apspriesti gan ar Lauksaimniecības pārskatu un cenu darba grupu, gan ar Lauksaimniecības statistikas augstāka līmeņa direktoru grupu (abu grupu sastāvā ir dalībvalstu eksperti).

Tā kā REPL ir jau sen izveidota statistika, kas jau daudzus gadus ir nosūtīta *Eurostat*, REPL iestrādāšana Regulā (EK) Nr. 138/2004 galvenokārt ir tādas pašreizējās metodoloģijas integrēšana, kura izmantota saskaņā ar sen panāktu neoficiālu vienošanos. Ņemot vērā to, ka pašreizējā metodoloģija ir lielā mērā apmierinoša (EPL/EPM rokasgrāmatas VII daļa[12]), nav vajadzības to pārrakstīt. Metodoloģija un nodaļa par reģionālajiem ekonomikas pārskatiem lauksaimniecībā, kas iekļaujama regulā, var atspoguļot to, kas pašlaik ir iekļauts esošajā rokasgrāmatā. Tomēr ir vajadzīgas dažas sīkākas izmaiņas, lai ņemtu vērā EKS 2010 un tehniskās konsultācijas ar dalībvalstīm.

Šis priekšlikums ir pilnībā apspriests ar Lauksaimniecības pārskatu un cenu ekspertu grupu un Lauksaimniecības statistikas direktoru grupu, kas atzinušas to, ka Komisija (*Eurostat*) turpina virzīt priekšlikumu, pamatojoties uz savām iniciatīvas tiesībām. Priekšlikums ir iesniegts arī Eiropas Statistikas sistēmas komitejai, kas izveidota ar Regulu (EK) Nr. 223/2009.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Eurostat ir rīkojis plašas diskusijas ar VSI par priekšlikuma saturu, izmantojot īpašas darba grupas un esošās ekspertu grupas, tostarp direktoru līmenī.

Priekšlikums 2020. gada oktobrī ir iesniegts arī Eiropas Statistikas sistēmas komitejai.

- **Ietekmes novērtējums**

Regulējuma kontroles padome sniedza pozitīvu atzinumu par ietekmes novērtējumu Lauksaimniecības statistikas stratēģijai 2020. gadam un turpmākajam laikposmam[13], kurā ietilpst EPL[14].

---

12 *EAA Manual on the Economic Accounts for Agriculture and Forestry EAA/EAF 97* (1.1. red.), 2000 https://ec.europa.eu/eurostat/fr/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-27-00-782 (pieejama angļu, franču un vācu valodā).

13 SWD(2016)430 (pieejams tikai angļu valodā).

14 https://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/docs/ia_2016/sec_2016_0519_en.pdf (pieejams tikai angļu valodā).

Šis ietekmes novērtējums tika veikts stratēģijas līmenī, jo visā lauksaimniecības statistikas sistēmā tika īstenota sistemātiska pieeja, nodrošinot, ka visas daļas ir saderīgas.

Ietekmes novērtējumā tika konstatēts, ka *EASS* kā vēlamais risinājums galu galā būtu jāietver trīs regulās. Divas no šīm regulām būtu jaunas un aizstātu vairākas vecākas ES regulas par lauksaimniecības statistiku. Pirmā no tām — regula par lauku saimniecību integrētu statistiku (IFS), kas attiecas uz datiem par lauku saimniecību struktūru, augļu dārziem un vīna dārziem, — tika pieņemta kā Regula (ES) 2018/1091[15]. Otrā no tām ir paralēls tiesību akta priekšlikums regulai par statistiku par lauksaimniecības ielaidi un izlaidi (*SAIO*), kas attiecas uz lauksaimniecības nozares ielaidi un izlaidi, — lauksaimniecisko ražošanu (kultūraugi un dzīvnieki), tostarp bioloģisko lauksaimniecību, lauksaimniecības produktu cenām, barības vielām un augu aizsardzības līdzekļiem. Trešā regula, kas minēta ietekmes novērtējumā, ir Regula (EK) Nr. 138/2004 par ekonomikas pārskatiem lauksaimniecībā (EPL), uz kuru attiecas šis grozījumu regulas priekšlikums. Tā kā EPL pēc būtības ir nacionālo kontu un makroekonomikas satelītkonts, to integrācija jaunajās pamatregulās netika ierosināta. Tā vietā tika ierosināts tos saglabāt atsevišķos tiesību aktos, kā tas ir bijis, kopš EPL regula vispirms stājās spēkā 2004. gadā.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Priekšlikums ir daļa no Lauksaimniecības statistikas stratēģijas 2020. gadam un turpmākajam laikposmam, kas ir nozīmīga programma ES lauksaimniecības statistikas modernizēšanai, ko ciešā sadarbībā ar ES dalībvalstīm īsteno Eiropas Komisija. Stratēģiju atbalsta Eiropas Statistikas sistēmas komiteja, un tā ir daļa no programmas *REFIT*, kuras mērķis ir racionalizēt un uzlabot *EASS*.

EPL ir gatavības pakāpē izstrādāta statistika, uz kuru attiecas Regula (EK) Nr. 138/2004. Lai nodrošinātu šīs statistikas kvalitāti, ierosinātajai jaunajai regulai būtu jāaptver visi EPL komponenti. Neoficiāla vienošanās būtu jāatceļ. Tas palīdzētu vienkāršot jautājumus, jo atsauces punkts būs jaunā regula, kas atbildīs visām vajadzībām pēc datiem un visām kvalitātes ziņošanas prasībām.

Priekšlikums par to, ko iekļaut ierosinātajā regulā, izriet no pašreizējiem pasākumiem EPL modernizēšanai. REPL nav vienīgie dati, uz ko attiecās neoficiāla vienošanās. Attiecībā uz EPL "vienības vērtībām", kas ir dati, kuri daudzus gadus sniegti, ievērojot tāda paša veida vienošanos, modernizācijas gaitā tika noteikts, ka vienības vērtību vākšana ES līmenī būtu jāpārtrauc. Līdz ar to vienības vērtības netika ierosinātas iekļaušanai EPL regulas grozījumā, un tās tiks atceltas. Tas nozīmē nelielu, bet izteiktu sloga samazinājumu ieinteresētajām personām.

- **Pamattiesības**

Šim priekšlikumam nav ietekmes uz pamattiesību aizsardzību.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Nav

[15] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1091 (2018. gada 18. jūlijs) par lauku saimniecību integrētu statistiku un ar ko atceļ Regulas (EK) Nr. 1166/2008 un (ES) Nr. 1337/2011 (OV L 200, 7.8.2018., 1 lpp.).

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Paredzams, ka Eiropas Parlaments un Padome ierosināto regulu pieņems 2021. gadā, savukārt Komisijas īstenošanas pasākums attiecībā uz ziņošanu par kvalitāti tiks pieņemts nedaudz vēlāk. Regula būs tieši piemērojama visās ES dalībvalstīs bez nepieciešamības izstrādāt īstenošanas plānu.

Gaidāms, ka 2022. gadā dalībvalstis sāks sniegt datus Komisijai atbilstīgi jaunajai regulai.

Ierosinātais likumdošanas instruments ir daļa no *EASS*, kas tiks visaptveroši izvērtēta, lai cita starpā novērtētu tās lietderīgumu un efektivitāti noteikto mērķu sasniegšanā un pieņemtu lēmumu par to, vai ir vajadzīgi jauni pasākumi vai grozījumi.

- **Sagatavotās statistikas atbilstības uzraudzība**

Eurostat veic regulārus atbilstības novērtējumus. Minētie novērtējumi ietver pārskatus par datu pieejamību, kvalitāti un precizitāti un turpmākiem pasākumiem neatbilstības gadījumā.

Saskaņā ar Savienības tiesību aktiem dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai attiecīgie skaitļi par lauksaimniecības statistiku. Uz šiem skaitļiem attiecas stingri nosūtīšanas termiņi, kas jāievēro, lai nodrošinātu Eiropas statistikas labu pārvaldību, izplatīšanu un lietderību, jo iztrūkstoši vai nepilnīgi dati var izraisīt trūkumus informācijas pieejamībā (proti, nav iespējams aprēķināt Savienības agregātus un publicēt datus, ievērojot iepriekš plānotus grafikus).

Regula (EK) Nr. 223/2009 ir tiesiskais pamatregulējums Eiropas Statistikas sistēmas darbībai un visiem nozaru tiesību aktiem par Eiropas statistikas sagatavošanu.

Lai gan atbilstības novērtējumos savlaicīgums, precizitāte un pilnīgums jau tiek uzskatīti par svarīgiem faktoriem, kas nepieciešami, lai nodrošinātu lauksaimniecības statistikas savlaicīgu izplatīšanu, lielāka uzmanība tiks veltīta šiem faktoriem un citiem kvalitātes raksturlielumiem, lai nodrošinātu uzticēšanos statistikai, ko sagatavo *Eurostat* un ESS.

- **EASS pastāvīga uzlabošana. Jaunu vajadzību noteikšana pēc datiem un jauni datu avoti, konsekvences uzlabošana, sloga mazināšana**

Patlaban *Eurostat* ik gadu uzklausa citus Komisijas departamentus. Šo uzklausīšanu svarīgs aspekts ir informācijas apmaiņa par attiecīgajām darba programmām. Tās nodrošina oficiālu pamatu, kas nepieciešams, lai apspriestu gaidāmās vajadzības pēc jaunas statistikas un lai pārskatītu pieejamās statistikas lietderību.

Turpmākā sadarbība ar citiem Komisijas departamentiem, VSI un citām valsts iestādēm notiks dažādos hierarhijas līmeņos regulārās ekspertu grupas sanāksmēs un semināros, direktoru grupas sanāksmēs, Eiropas Statistikas sistēmas komitejas sanāksmēs un bieži apmainoties ar divpusēju informāciju. Īpaša uzmanība tiks veltīta tam, lai noteiktu administratīvo datu un citas informācijas avotus, kas tiek uzturēti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, un to piemērotības novērtējumam statistikas sagatavošanai, lai vienotos par to stabilitāti, pieejamību un iespējamo pielāgošanu statistikas prasību labākai apmierināšanai. Turklāt, lai noteiktu Eiropas lauksaimniecības statistikas iespējamos uzlabojumus un administratīvā sloga mazināšanas iespējas, tiks veikti periodiski apsekojumi un analīze.

Minētos tiesiskā regulējuma pielāgojumus un vispārējo darbību uzraudzīs un izvērtēs, īpaši ņemot vērā iepriekš izklāstītos stratēģijas mērķus.

- **Trīsgadu uzraudzības ziņojumi**

Lai uzraudzītu atjaunotās *EASS* darbību un nodrošinātu, ka ar to tiek sasniegti *REFIT* vienkāršošanas un sloga mazināšanas mērķi, reizi trijos gados tiks publicēts ziņojums par vispārējās sistēmas darbību.

- **Izvērtējums**

Otrais trīsgadu uzraudzības ziņojums tiks aizstāts ar atjaunotās *EASS* retrospektīvu izvērtējumu, ko veiks saskaņā ar Komisijas izvērtēšanas pamatnostādnēm. Minētais retrospektīvais izvērtējums varētu arī kļūt par pamatu turpmākai tiesību aktu pārskatīšanai.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Ierosinātajā regulā ir divi jauni panti un grozījumi gan I pielikumā (EPL metodoloģija), gan II pielikumā (Datu nosūtīšanas programma).

Galvenās izmaiņas attiecas uz I un II pielikumu.

Pirmais būtiskākais grozījums attiecas uz reģionālajiem ekonomikas pārskatiem lauksaimniecībā (REPL). Dalībvalstis saskaņā ar neoficiālu vienošanos kopš 2000. gada ir iesniegušas *Eurostat* REPL un ievērojot kopš tā laika spēkā esošo metodoloģisko praksi. Lai REPL iekļautu Regulā (EK) Nr. 138/2004, I pielikumam ir pievienota nodaļa. Tajā ņemtas vērā apspriedes ar dalībvalstu delegātu ekspertu grupām (Lauksaimniecības pārskatu un cenu darba grupu un Lauksaimniecības statistikas direktoru grupu) par to, kā iekļaut dažus nelielus pašreizējās metodoloģijas atjauninājumus, lai nodrošinātu, ka tā ir atjaunināta un piemērota iekļaušanai regulā. II pielikums ir atjaunināts, lai atspoguļotu atbilstošos REPL iesniegšanas termiņus.

Otrkārt, ir pievienots pants, kas attiecas uz kvalitātes ziņošanas prasībām (4.a pants). Kopš 2019. gada ES dalībvalstis (ar ļoti nedaudziem izņēmumiem) ir brīvprātīgi iesniegušas EPL kvalitātes ziņojumus, atsaucoties uz Regulas (EK) Nr. 223/2009 12. panta 2. punkta prasībām. Tomēr Regulā (EK) Nr. 138/2004 nav panta par ziņošanu par kvalitāti. Regulas (EK) Nr. 223/2009 12. panta 2. punktā ir paredzēta kvalitātes ziņošanas prasību īpaša iekļaušana nozaru tiesību aktos, kas ļauj noteikt kvalitātes ziņojumu sagatavošanas kārtību, struktūru, periodiskumu un novērtējuma rādītājus un nosūtīšanas termiņus. Pašlaik precīza kvalitātes ziņošanas kārtība attiecībā uz EPL ir tikai neoficiāla, un tāpēc tā būtu jāformalizē, iekļaujot 4.a pantu.

Trešais būtiskākais grozījums ir saistīts ar EPL otro novērtējumu nosūtīšanas termiņu pagarināšanu, kas nepieciešama, lai sekmētu datu kvalitātes uzlabojumu. Kas attiecas uz EPL, dalībvalstis attiecībā uz valsts datiem nosūta novērtēto datu pirmo ziņojumu (pārskata gada n termiņš — novembris), novērtēto datu otro ziņojumu (n+1 gada termiņš — janvāris) un galīgo datu ziņojumu (pārskata gada n+1 termiņš — septembris). Datu otrais ziņojums tiek sniegts pārāk drīz pēc datu pirmā ziņojuma, kas neļauj ievērojami uzlabot kvalitāti. Tādēļ otro novērtējumu nosūtīšanas termiņi būtu jāpagarina no n+1 gada janvāra līdz n+1 gada martam, lai dalībvalstīm būtu vairāk laika labākas kvalitātes datu iegūšanai. Tā kā galveno pirmo novērtējumu un galīgo datu savlaicīgums nav mainījies, uzskata, ka šajā nolūkā ir atbilstīgi

pagarināt otro novērtējumu termiņus. II pielikums ir atjaunināts, lai atspoguļotu ierosinātās izmaiņas EPL otro novērtējumu nosūtīšanas termiņos.

Pārējās ierosinātās izmaiņas pantos ir paredzētas:

– lai precizētu reģionālo ekonomikas pārskatu lauksaimniecībā datu pirmo nosūtīšanas termiņu (3. panta 2. punkts);

– lai atļautu iespējamas atkāpes no reģionālo ekonomikas pārskatu lauksaimniecībā prasībām (4.b pants);

– lai izdarītu tādu atsauci uz komiteju procedūru (4.c pants), kas spēkā esošajos tiesību aktos nav iekļauta, bet kas būtu jāpievieno;

– (pēc apspriešanās ar ekspertu grupām) I pielikumā ir ierosināts ļoti neliels papildu izmaiņu skaits.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko attiecībā uz reģionālajiem ekonomikas pārskatiem lauksaimniecībā groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 138/2004

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 338. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 549/2013[16] ir ietverta atsauces sistēma kopējiem standartiem, definīcijām, klasifikācijām un uzskaites noteikumiem, lai sagatavotu dalībvalstu kontus atbilstoši Savienības statistikas prasībām ("EKS 2010").

(2) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 138/2004[17] ir izveidoti ekonomikas pārskati lauksaimniecībā (EPL) Savienībā, nosakot lauksaimniecības pārskatu nosūtīšanas metodoloģiju un termiņus. Kā definēts EKS 2010, ekonomikas pārskati lauksaimniecībā ir nacionālo kontu satelītkonti, kuru mērķis ir iegūt rezultātus, kas ir saskaņoti un salīdzināmi starp dalībvalstīm, lai sagatavotu kontus Savienības nolūkiem.

(3) Reģionālie ekonomikas pārskati lauksaimniecībā (REPL) ir EPL reģionālā līmeņa pielāgojums. Tikai valstu skaitļi vien nevar atklāt pilnīgu un dažkārt sarežģītu priekšstatu par to, kas notiek detalizētākā līmenī. Tāpēc reģionālā līmeņa dati palīdz vairot izpratni par daudzveidību, kas pastāv starp reģioniem, un papildina informāciju par Savienību, eurozonu un atsevišķām dalībvalstīm. Tāpēc REPL jāiekļauj Regulā (EK) Nr. 138/2004 gan metodoloģijas, gan atbilstīgu nosūtīšanas termiņu ziņā.

(4) Statistiku vairs neuzskata tikai par vienu no daudziem informācijas avotiem politikas veidošanas nolūkos, un tagad tai ir centrāla nozīme lēmumu pieņemšanas procesā. Pierādījumos balstītai lēmumu pieņemšanai nepieciešama augstas kvalitātes kritērijiem atbilstoša statistika, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 223/2009[18], atbilstīgi šo lēmumu mērķiem.

---

16 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 549/2013 (2013. gada 21. maijs) par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā (OV L 174, 26.6.2013., 1. lpp.).

17 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 138/2004 (2003. gada 5. decembris) par ekonomikas pārskatiem Kopienas lauksaimniecībā (OV L 33, 5.2.2004., 1. lpp.).

18 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 223/2009 (2009. gada 11. marts) par Eiropas statistiku un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 1101/2008 par tādas statistikas informācijas nosūtīšanu Eiropas Kopienu Statistikas birojam, uz kuru attiecas konfidencialitāte, Padomes Regulu (EK) Nr. 322/97 par Kopienas statistiku un Padomes Lēmumu 89/382/EEK, Euratom, ar ko nodibina Eiropas Kopienu Statistikas programmu komiteju (OV L 87, 31.3.2009., 164. lpp.).

(5) Regula (EK) Nr. 223/2009 nodrošina tiesisko regulējumu Eiropas statistikai un paredz, ka dalībvalstīm ir jāievēro šajā regulā noteiktie statistikas principi un kvalitātes kritēriji. Kvalitātes ziņojumi ir svarīgi, lai novērtētu, uzlabotu un ziņotu par Eiropas statistikas kvalitāti. Eiropas Statistikas sistēmas komiteja (ESSK) ir apstiprinājusi vienoto integrēto metadatu struktūru kā ESS standartu ziņošanai par kvalitāti, tādējādi ar vienotiem standartiem un saskaņotām metodēm palīdzot izpildīt statistikas kvalitātes prasības, kas izklāstītas Regulā (EK) Nr. 223/2009, īpaši tās 12. panta 3. punktā.

(6) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, Komisijai būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras attiecībā uz kvalitātes ziņojumu sagatavošanas kārtību un saturu. Turklāt Komisijai būtu jāpiešķir arī īstenošanas pilnvaras attiecībā uz iespējamām atkāpēm no reģionālo ekonomikas pārskatu lauksaimniecībā prasībām. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011.

(7) EPL trīs reizes gadā sniedz Eiropas politikas veidotājiem svarīgus gada makroekonomiskos datus; pirmajiem un otrajiem novērtējumiem seko galīgie dati. EPL otro novērtējumu pašreizējais nosūtīšanas termiņš nesniedz daudz laika pēc pārskata perioda beigām, lai savāktu uzlabotus datus salīdzinājumā ar datiem, kas sniegti EPL pirmajos novērtējumos. Lai uzlabotu šo otro novērtējumu kvalitāti, nosūtīšanas termiņš ir nedaudz jāatliek.

(8) Tāpēc būtu attiecīgi jāgroza Regula (EK) Nr. 138/2004.

(9) Ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Statistikas sistēmas komiteju,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Regulu (EK) Nr. 138/2004 groza šādi:

(1) regulas 3. panta 2. punktu papildina ar šādu teikumu:

"2. Datus par reģionālajiem ekonomikas pārskatiem lauksaimniecībā pirmo reizi nosūta vēlākais līdz 2022. gada 30. jūnijam."

(2) regulā iekļauj šādus pantus:

"4.a pants

Kvalitātes novērtējums

1. Dalībvalstis veic pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu nosūtīto datu un metadatu kvalitāti.

2. Piemērojot šo regulu, datiem, kas nosūtāmi saskaņā ar šīs regulas 3. pantu, piemēro Regulas (EK) Nr. 223/2009 12. panta 1. punktā izklāstītos kvalitātes kritērijus.

3. Komisija (*Eurostat*) novērtē nosūtīto datu kvalitāti.

4. Piemērojot 2. punktā minētos kvalitātes kritērijus datiem, uz kuriem attiecas šī regula, Komisija ar īstenošanas aktiem nosaka kvalitātes ziņojumu sagatavošanas kārtību, struktūru, periodiskumu un novērtējuma rādītājus un termiņu ziņojumu sniegšanai Komisijai (*Eurostat*). Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 4.c panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

5. Dalībvalstis iespējami drīz sniedz Komisijai (*Eurostat*) visu attiecīgo informāciju vai ziņas par izmaiņām attiecībā uz šīs regulas īstenošanu, kas varētu ietekmēt nosūtīto datu kvalitāti.

6. Pēc Komisijas (*Eurostat*) pienācīgi pamatota pieprasījuma dalībvalstis sniedz papildu skaidrojumus, kas nepieciešami, lai novērtētu statistikas informācijas kvalitāti.

4.b pants

Atkāpes

1. Ja šīs regulas piemērošanai būtu vajadzīgi būtiski pielāgojumi kādas dalībvalsts statistikas sistēmā attiecībā uz satura īstenošanu, kas iekļauts I pielikuma VII. punktā "Reģionālie ekonomikas pārskati lauksaimniecībā" un datu nosūtīšanas programmā par reģionālajiem pārskatiem lauksaimniecībā, kā minēts II pielikumā, Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem minētajai dalībvalstij piešķir atkāpes uz laiku, kas nepārsniedz divus gadus.

2. Attiecīgā dalībvalsts iesniedz Komisijai pienācīgi pamatotu pieprasījumu par šādu atkāpi trīs mēnešu laikā no [ievietot šīs regulas spēkā stāšanās dienu].

3. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 4.c panta minēto pārbaudes procedūru.

4.c pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz Eiropas Statistikas sistēmas komiteja, kas izveidota ar Regulu (EK) Nr. 223/2009. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu."

(3) Regulas I pielikumu groza saskaņā ar šīs regulas I pielikumu.

(4) Regulas II pielikumu groza saskaņā ar šīs regulas II pielikumu.

2. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —	*Padomes vārdā —*
priekšsēdētājs	*priekšsēdētājs*